เขื่อนน้ำงึม 2 : ความร่วมมือไทย-สปป.ลาว ในการพัฒนาแหล่งผลิตไฟฟ้าแห่งใหม่

จากการที่สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme : UNDP) และธนาคารโลก (World Bank) ได้สนับสนุนการศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติของ สปป.ลาว เมื่อปี 2529 พบว่า บริเวณที่ตั้งเขื่อนน้ำงึม 2 เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการก่อสร้างเขื่อน ดังนั้น เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2534 บริษัท Shlapak Development Company ของสหรัฐฯ จึงได้ลงนามตกลงร่วมกับรัฐบาล สปป.ลาว เพื่อดำเนินการศึกษาแนวทางการก่อสร้างเขื่อนน้ำงึม 2 อย่างละเอียด

ต่อมาในปี 2536 ไทย และ สปป.ลาว ได้ร่วมลงนามในบันทึกความเข้าใจในการร่วมมือพัฒนาแหล่งผลิตไฟฟ้าใน สปป.ลาว เพื่อจำหน่ายให้กับไทยจำนวน 1,500 เมกะวัตต์ โดยเขื่อนน้ำงึม 2 ถูกบรรจุเป็นหนึ่งในโครงการแหล่งผลิตไฟฟ้าดังกล่าว (ปัจจุบันโครงการที่มีการซื้อขายไฟฟ้าแล้ว ได้แก่ โครงการน้ำเทิน-หินบุน และโครงการห้วยเฮาะ ขณะที่โครงการที่ทำสัญญาซื้อขายไฟฟ้าแล้วและอยู่ระหว่างก่อสร้าง คือ โครงการน้ำเทิน 2) ซึ่งต่อมาในปี 2539 ได้มีการแก้ไขบันทึกความเข้าใจ โดยเพิ่มปริมาณกระแสไฟฟ้าที่ สปป.ลาว จะจำหน่ายให้ไทยเป็น 3,000 เมกะวัตต์ และในที่สุดเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2549 การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้ลงนามสัญญารับซื้อกระแสไฟฟ้าจากเขื่อนน้ำงึม 2 เป็นที่เรียบร้อย ทั้งนี้ รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับเขื่อนน้ำงึม 2 มีดังนี้

- **ที่ตั้ง** : ห่างจากนครหลวงเวียงจันทน์ไปทางทิศเหนือประมาณ 100 กิโลเมตร มีลักษณะภูมิประเทศเป็นช่องแคบหุบเขาลึก เป็นทางยาว
- **กำลังการผลิต** : 615 เมกะวัตต์ (จำหน่ายให้กับไทยทั้งหมด)
- **ประเภทเขื่อน** : เขื่อนแบบ Concrete Faced Rockfill กว้าง 480 เมตร สูง 181 เมตร สันเขื่อนอยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 381 เมตร
- **มูลค่าโครงการ** : 625 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
- **เจ้าของโครงการ** : บริษัท South East Asia Energy Limited (SEAN) ซึ่งมีผู้ร่วมทุน ได้แก่
  - บริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน) (ร้อยละ 28.5)
  - รัฐวิสาหกิจไฟฟ้าลาว (ร้อยละ 25)
  - บริษัท ราชบุรี โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) (ร้อยละ 25)
  - บริษัท บางกอก เอ็กซ์เพรสเวย์ จำกัด (มหาชน) (ร้อยละ 12.5)
  - บริษัท Shlapak Development Company จำกัด (ร้อยละ 4)
  - บริษัท P.T. Construction & Irrigation จำกัด (ร้อยละ 4)
  - บริษัท Team Consulting Engineering and Management จำกัด (ร้อยละ 1)
- **ปริมาณน้ำ** : ปริมาณน้ำฝน 2,500 มิลลิเมตรต่อปี คาดว่ามีปริมาณน้ำไหลเข้าเขื่อนเฉลี่ย 6,285 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี

- **ความจุสูงสุด** : 6,774 ล้านลูกบาศก์เมตร
- **ระยะเวลาก่อสร้าง** : เริ่มก่อสร้างต้นปี 2549 มีระยะเวลาก่อสร้างตัวเขื่อน 5 ปี กำหนดแล้วเสร็จในปี 2554 และเปิดทดลองระบบโรงไฟฟ้าอีก 2 ปี คาดว่าจะสามารถเปิดดำเนินการเชิงพาณิชย์ได้ในปี 2556
- **อายุสัมปทาน** : 27 ปี (เริ่มตั้งแต่ปี 2554)
- **ผู้สนับสนุนด้านการเงิน** : ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นผู้สนับสนุนเงินกู้ประมาณ 21,000 ล้านบาท ให้กับบริษัท SEAN ซึ่งเป็นเจ้าของโครงการ ขณะที่ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยเป็นผู้สนับสนุนเงินกู้ 2,300 ล้านบาท ให้กับรัฐบาล สปป.ลาว ในส่วนเงินลงทุนของรัฐวิสาหกิจไฟฟ้าลาว

ทั้งนี้ คาดว่าเขื่อนน้ำงึม 2 จะส่งผลดีต่อ สปป.ลาว ดังนี้

- **ช่วยสร้างรายได้ให้กับรัฐบาล สปป.ลาว** ตลอดอายุสัมปทานโครงการราว 30,000 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นรายได้ในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้
  - ***ค่าสัมปทาน*** คาดว่าบริษัท SEAN จะเริ่มชำระค่าสัมปทานให้กับรัฐบาล สปป.ลาว ได้ตั้งแต่ปี 2554 โดยคิดเป็นสัดส่วนของรายได้จากการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าให้กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
  - ***เงินปันผล*** รัฐบาล สปป.ลาว จะเริ่มได้รับเงินปันผลตั้งแต่โครงการเริ่มดำเนินงานเชิงพาณิชย์ในปี 2556
  - ***ภาษี*** บริษัท SEAN จะเริ่มจ่ายเงินภาษีให้แก่รัฐบาล สปป.ลาว ตั้งแต่ปี 2559
- **ช่วยสร้างงานให้กับ สปป.ลาว** โดยเฉพาะในช่วงก่อสร้างเขื่อน ซึ่งต้องการแรงงานจำนวนมาก ทั้งนี้ ผู้รับเหมาก่อสร้างเขื่อนน้ำงึม 2 คือ บริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน) ของไทย
- **ช่วยให้ สปป.ลาว ก้าวขึ้นเป็นประเทศผู้ผลิตและจำหน่ายกระแสไฟฟ้าให้กับประเทศเพื่อนบ้าน** เข้าใกล้เป้าหมายการเป็นศูนย์กลางพลังงานไฟฟ้าของอาเซียน ทั้งนี้ สปป.ลาว ตั้งเป้าสร้างโรงไฟฟ้า 29 แห่งภายในปี 2563 ประกอบด้วยเขื่อนผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ 27 แห่ง และโรงไฟฟ้าถ่านหิน 2 แห่ง มีกำลังการผลิตกระแสไฟฟ้ารวมประมาณ 8,600 เมกะวัตต์

ส่วนวิเคราะห์ธุรกิจ ฝ่ายวิชาการ
สิงหาคม 2549